

2026-08-28 Nr. NV-2254

VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTAS Nr.: TAP-26-801(3) TAIS-26-6281(4)		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2019 M. BALANDŽIO 17 D. NUTARIMO NR. 371 „DĖL NACIONALINIO ORO TARŠOS MAŽINIMO PLANO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įstatymo įgyvendina- masis teisės aktas	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne	Aplinkos ministerija	Pasirenkama ☐ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☒ Nesvarstyta Data iš kalendoriaus	Pasirenkama ☒ Svarstyti TAP ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Grąžinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Nacionalinis oro taršos mažinimo planas (toliau – Planas) keičiamas siekiant įgyvendinti 2016 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl tam tikrų valstybėse narėse į atmosferą išmetamų teršalų kiekio mažinimo (toliau – Direktyva) nuostatas ir siekiant įgyvendinti įvairiuose Lietuvos strateginiuose dokumentuose (Nacionalinėje aplinkos apsaugos strategijoje, 2021–2030 m. nacionaliniame pažangos plane) nustatytus tikslus oro kokybės apsaugos srityje.

Europos Komisija (EK) 2023 m. pradėjo pažeidimo procedūrą prieš Lietuvą dėl nepakankamų Plano priemonių azoto oksidų (NO_x), amoniako (NH₃) ir nemetaninių lakiųjų organinių junginių (NMLOJ) kiekiui sumažinti. Reaguojant į tai, 2024 m. liepos 10 d. Planas buvo pakeistas, siekiant pasiekti Lietuvai nustatytus 2020–2029 m. ir 2030 m. taršos mažinimo tikslus.

Atlikus naujausios nacionalinės išmetamų į aplinkos orą teršalų 2005–2024 m. apskaitos duomenų analizę, nustatyta 2024 m. padaryta pažanga:

- išmesto NH₃ kiekis sumažėjo 12,7 proc. (palyginti su 2005 m.), tikslas (-10 proc.) pasiektas;
- išmestų NMLOJ kiekis sumažėjo 40,6 proc. (palyginti su 2005 m.), tikslas (-32 proc.) pasiektas;
- išmesto NO_x kiekis sumažėjo 44,6 proc. (palyginti su 2005 m.), **tikslas (-48 proc.) nepasiektas.**

Išmetamo NO_x kiekio sumažinimo 2020–2029 m. tikslui pasiekti trūksta 3,4 %; nuo 2030 m. tikslui pasiekti: NO_x – 6,36 proc. (tikslas -51 proc., palyginti su 2005 m.), NMLOJ – 6,38 proc. (tikslas -47 proc., palyginti su 2005 m.). Šiems tikslams pasiekti suplanuotos priemonės yra įtrauktos į 2024 metais pakeistą Planą.

Pagal naujausius (2026-06-08) prognozes nacionalinės į aplinkos orą išmetamų teršalų kiekio apskaitos duomenis, Lietuva 2020–2029 m. NO_x sumažinimo įsipareigojimus įvykdys 2026 m.; 2030 m. NO_x sumažinimo įsipareigojimus – 2028 m.; **tačiau pastaraisiais metais šalyje stebima LOJ savo sudėtyje turinčių produktų sunaudojimo pramoniniuose procesuose ir namų ūkiuose bei veiklų augimo tendencija, tad kyla rizika nepasiekti laiku NMLOJ 2030 m. sumažinimo įsipareigojimo.**

Nurodoma, kad, įvertinus esamą pažangą, prognozes ir kitas šalyje planuojamas priemones (klimato kaitos valdymo, energijos efektyvumo didinimo ir kt.), Planą būtina papildyti naujomis priemonėmis **ne vėliau kaip iki 2026 m. rugpjūčio 15 d.** ir Vyriausybei patvirtinus atnaujintą Planą, jis privalo būti pateiktas Europos Komisijai.

Projekto tikslas – papildyti Planą naujomis priemonėmis, kad Lietuvoje į aplinkos orą išmetamų teršalų kiekis neviršytų ES bei tarptautiniuose teisės aktuose nustatyto kiekio, o oro kokybė būtų saugi žmonių sveikatai ir aplinkai. Projektu siekiama kuo greičiau pašalinti oro taršos mažinimo 2020–2029 m. įsipareigojimų neatitiktį ir pasiekti 2030 m. tikslus.

Pagrindiniai Projekto siūlymai:

- Informacijos atnaujinimas: patikslinamos pirmojo tikslo aprašomosios dalys, atnaujinant 2005–2024 m. pažangos duomenis ir tolesnio taršos mažinimo poreikį SO₂, NO_x, NH₃, KD_{2,5} ir NMLOJ;
- Plano 2 priedo keitimas: Priemonių planas papildomas 6 naujomis priemonėmis iki 2030 m. energetikos, transporto ir pramonės sektoriuose, 2 nuorodomis į Lietuvos Respublikos nacionalinio energetikos ir klimato srities veiksmų plano priemones transporto ir energetikos sektoriuose. Taip pat tikslinami esamų priemonių pavadinimai bei terminai, atsižvelgiant į jų įgyvendinimo eigą;
- Priedų atnaujinimas nauja redakcija: keičiami 9, 10, 12 ir 16 priedai, atnaujinant faktinius bei prognozes duomenis apie taršos mažinimą ir oro kokybės gerinimą (tiek su esamomis, tiek su papildomomis

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

priemonėmis).

Už priemonių vykdymą atsako Plane nurodytos institucijos, o savivaldybėms ir ūkio subjektams rekomenduojama prie jų prisidėti.

Teisės aktų nustatyta tvarka atliktos keičiamo Plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo (toliau – SPAV) procedūros – atranka SPAV atlikti (atrankos dokumentas vertintojams pateiktas per TAIS 2026 m. balandžio 22 d.). Atsižvelgdami į tai, kad reikšmingų neigiamų pasekmių aplinkai nenumatoma, vertinimo subjektai pasiūlė Plano SPAV neatlikti.

PAPILDOMŲ LĖŠŲ POREIKIS ☐ Taip ☒ Ne

Papildomos priemonės bus finansuojamos iš valstybės biudžeto asignavimų ir ES programų. Bendras lėšų poreikis naujoms priemonėms 2026–2030 m. laikotarpiu sudaro 166,048 mln. Eur (iš jų 150 mln. Eur numatyta vidutinių kurą deginančių įrenginių (1–50 MW) keitimui ar modernizavimui).

ADMINISTRACINĖ NAŠTA (PRISITAIKYMO IŠLAIDOS) ☐ Taip ☒ Ne	GYVENTOJAMS	☐ Taip ☒ Ne
	ŪKIO SUBJEKTAMS	☐ Taip ☒ Ne
	VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ INSTITUCIJOMS IR ĮSTAIGOMS	☐ Taip ☒ Ne
-		

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS IR PROJEKTO DERINIMAS

☒ TM ☒ FM ☐ AM ☒ EIM ☒ EM ☐ KAM ☒ KM ☐ SADM ☒ SAM ☒ SM ☒ ŠMSM ☐ URM ☒ VRM ☒ ŽŪM ☐ LSA
☐ Verslo asociacijos ☐ Profesinės asociacijos ☐ Nevyriausybinių organizacijų ☒ Kita (AAA, AAD, APVA, Lietuvos geologijos tarnybai, Valstybinei miškų tarnybai, VSTT, VTPSI, Valstybinio mokslinių tyrimų instituto Fizinių ir technologijos mokslų centrai, Lietuvos mokslo tarybai, Valstybės duomenų agentūrai, STT, Lietuvos transporto saugos administracijai, Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui, AB „Via Lietuva“, AB „Regitra“, Viešųjų pirkimų tarnybai, Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai, Aplinkosaugos koalicijai, AB „Lietuvos geležinkeliai“, AB „Orlen Lietuva“, Inžinerinės ekologijos asociacijai, Lietuvos pramonininkų konfederacijai, Lietuvos savivaldybių asociacijai, Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijai, Lietuvos verslo konfederacijai, VšĮ „Žiedinė ekonomika“.)

KM, ŠMSM, TM, VRM, AAD, Lietuvos geologijos tarnyba, Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, STT, Lietuvos duomenų agentūra ir AB „Via Lietuva“ *pastabų ir pasiūlymų neturėjo*.

Atsižvelgta į Lietuvos transporto saugos administracijos, AB „Regitra“ ir Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijos pastabas ir pasiūlymus.

Su Aplinkos projektų valdymo agentūra, Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Transporto inovacijų asociacija ir Lietuvos pramonininkų konfederacija, Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija pastabos suderintos darbo tvarka.

Su EIM, SM, ŽŪM nesuderintoms pozicijoms aptarti organizuoti pasitarimai 2026-06-11, 2026-06-15 ir **papildomi pasitarimai 2026-08-03, 2026-08-04, 2026-08-19** pradėjus darbą Dvidešimt pirmajai Vyriausybei nesuderintoms pastaboms aptarti – priimti kompromisiniai sprendimai.

Atsižvelgus į priimtus kompromisinius sprendimus, keičiamo Plano įgyvendinimo priemonių plano projekte patikslinta:

– už priemonių (6 priemonė „Mažiau taršių kelių transporto priemonių įsigijimą ir registravimą skatinantis teisinis reglamentavimas“, 11¹ priemonė „Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso pakeitimas“, 12¹ priemonė „Gamybos modernizavimo priemonių taršai nemetaniniais lakiaisiais organiniais junginiais (NMLOJ) sumažinti įgyvendinimas pramonėje“) *įgyvendinimą atsakingi subjektai*;

– naujos priemonės (12¹ „Gamybos modernizavimo priemonių taršai nemetaniniais lakiaisiais organiniais junginiais (NMLOJ) sumažinti įgyvendinimas pramonėje“) *finansavimo šaltiniai*;

– išbraukta nauja 15¹ priemonė „Mineralinių trąšų apskaitos reglamentavimo tobulinimas“.

PASIŪLYMAI IR KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2026 m. rugpjūčio 28 d. išvadoje Nr. NV-2253 pažymi, kad esminių pastabų ir pasiūlymų Projektui neturi.

Siūloma Projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime (II dalyje) ir Vyriausybės posėdyje.

PAŽYMĄ PARENGĖ	Jurgita Gaižiūnienė
	Ekonomikos politikos grupė, vyresnioji patarėja

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA